

UCHWAŁA Nr 527 RADY MINISTRÓW

z dnia 30 grudnia 1958 r.

w sprawie zatrudniania pracowników pełnoletnich nie posiadających wymaganych kwalifikacji zawodowych.

Na podstawie art. 20 i 21 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226), zwanej w dalszym ciągu „ustawą”, Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwała, co następuje:

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Pracownicy pełnoletni, nie objęci przepisami uchwały nr 195 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów szkół wyższych (Monitor Polski Nr 47, poz. 272) i uchwały nr 196 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących (Monitor Polski Nr 47, poz. 273), podejmujący pracę, do której wykonywania nie posiadają wymaganych kwalifikacji zawodowych, są obowiązani do odbycia przygotowania zawodowego w formie bądź tylko wstępnego stażu pracy, bądź wstępnego stażu pracy poprzedzonego innymi formami przygotowania zawodowego, jak nauka zawodu lub przyuczenie do określonej pracy.

2. Wymaganymi kwalifikacjami zawodowymi są wiadomości teoretyczne i praktyczne, określone w taryfikatorze kwalifikacyjnym lub w innych przepisach określających kwalifikacje pracowników, oraz praktyka zawodowa, umożliwiająca wykonywanie pracy w danym zawodzie lub na danym stanowisku.

3. Jeżeli przed odbyciem wstępnego stażu pracy zachodzi potrzeba zastosowania innej formy przygotowania zawodowego, zakłady pracy, w zależności od rodzaju zawodu lub stanowiska pracy i wymagań określonych w taryfikatorze kwalifikacyjnym lub innych przepisach określających kwalifikacje pracowników, ustalają rodzaj przygotowania zawodowego, biorąc w szczególności pod uwagę stopień przygotowania pracownika do zawodu lub do wykonywania określonej pracy.

§ 2. 1. Pracownicy, którzy przed ukończeniem nauki zawodu w zakładzie pracy osiągnęli pełnoletniość, uprawnieni są do ukończenia nauki zawodu zgodnie z zawartą umową. Do pracowników tych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące przebiegu i programu nauki zawodu, egzaminu, rozwiązywania umów, dokształcania się i wliczania czasu dokształcania do czasu pracy oraz wynagradzania, zawarte w usta-

wie oraz w uchwale nr 364 Rady Ministrów z dnia 26 września 1958 r. w sprawie zatrudniania młodocianych przez zakłady pracy w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy (Monitor Polski Nr 78, poz. 453).

2. Pracownicy, którzy przed ukończeniem nauki zawodu w zakładzie pracy osiągnęli pełnoletność i nie skorzystali z uprawnień, o których mowa w ust. 1, oraz pracownicy, którzy osiągnęli pełnoletność przed ukończeniem przyuczania do określonej pracy, odbywają przygotowanie zawodowe na zasadach określonych w niniejszej uchwale.

3. Pracownicy, którzy osiągnęli pełnoletność przed ukończeniem wstępnego stażu pracy odbywanego po nauce zawodu w zakładzie pracy lub po przyuczeniu do określonej pracy, odbywają lub kończą wstępny staż pracy na zasadach określonych w niniejszej uchwale.

4. Zakład pracy na podstawie opinii komisji kwalifikacyjnej, wydanej w oparciu o przeprowadzony egzamin, może zwolnić od obowiązku odbycia wstępnego stażu pracy pracownika, który ukończył naukę zawodu w zakładzie pracy na podstawie przepisu ust. 1 lub przed ukończeniem wstępnego stażu pracy po nauce zawodu w zakładzie pracy osiągnął pełnoletność.

§ 3. Pracownicy, którzy ukończyli szkołę wyższą, szkołę zawodową lub średnią szkołę ogólnokształcącą, podejmując pracę w zawodzie (na stanowisku), w którym nie posiadają wymaganych kwalifikacji zawodowych, odbywają przygotowanie zawodowe na zasadach określonych w niniejszej uchwale.

§ 4. 1. Obowiązkowi odbycia przygotowania zawodowego nie podlegają robotnicy, podejmujący zatrudnienie przy pracach prostych, nie wymagających kwalifikacji zawodowych.

2. Do prac nie wymagających kwalifikacji zawodowych zalicza się prace proste, zaszeregowane w myśl obowiązujących taryfikatorów kwalifikacyjnych do kategorii nie wyższej niż III, oraz inne prace proste określone na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy.

§ 5. Zakład pracy wyznacza pracownika wykwalifikowanego, który kieruje pracą pracowników w czasie odbywania przygotowania zawodowego.

§ 6. 1. Zakład pracy, zatrudniając pracownika w celu odbycia przygotowania zawodowego, zawiera z nim na piśmie umowę o pracę na okres próbny, a następnie na czas nieokreślony. W umowie tej należy określić zakres, czas trwania oraz formy przygotowania zawodowego.

2. Czas przygotowania zawodowego wlicza się do okresu zatrudnienia.

3. Stosunek pracy pracowników odbywających przygotowanie zawodowe normują:

- 1) przepisy dotyczące pracy robotników — w czasie odbywania przygotowania zawodowego na stanowiskach robotniczych,
- 2) przepisy dotyczące pracy pracowników umysłowych — w czasie odbywania przygotowania zawodowego na stanowiskach pracowników umysłowych.

4. Do rozwiązywania umów w czasie trwania wstępnego stażu pracy z pracownikami, którzy osiągnęli pełnoletność przed ukończeniem wstępnego stażu pracy odbywanego po nauce zawodu w zakładzie pracy, stosuje się przepisy art. 9 ustawy.

§ 7. W przypadku przerw faktycznych w odbywaniu przygotowania zawodowego stosuje się przepisy § 4 uchwały nr 196 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących.

Czas trwania i programy przygotowania zawodowego.

§ 8. 1. Czas wstępnego stażu pracy łącznie z innymi formami przygotowania zawodowego nie powinien być krótszy niż 3 miesiące i nie może przekraczać 2 lat.

2. Czas trwania wstępnego stażu pracy oraz innych form przygotowania zawodowego dla poszczególnych zawodów lub stanowisk pracy ustalają zakłady pracy jednolicie dla całego zakładu pracy.

3. Zakłady pracy mogą skrócić dla poszczególnych pracowników czas trwania wstępnego stażu pracy lub innych form przygotowania zawodowego ustalony zgodnie z ust. 2 na podstawie opinii komisji kwalifikacyjnej, wydanej w ciągu 2 tygodni od dnia zatrudnienia pracownika, po sprawdzeniu jego stopnia przygotowania zawodowego do pracy.

§ 9. Czas trwania i programy przygotowania zawodowego ustalają zakłady pracy na podstawie odpowiednio zastosowanych do osób pełnoletnich zasad obowiązujących w stosunku do młodocianych odbywających naukę zawodu, przyuczenie do określonej pracy oraz wstępny staż pracy — w zależności od zakresu przygotowania zawodowego.

§ 10. Pracownicy, którzy nie ukończyli szkoły średniej, podejmujący pracę na stanowisku pracownika umysłowego, na którym zgodnie z przepisami ustalającymi wymagania kwalifikacyjne mogą być zatrudnieni pracownicy nie posiadający ukończonej szkoły średniej, odbywają wstępny staż pracy w zakresie potrzebnym do nabycia umiejętności i praktyki wymaganych na tym stanowisku.

§ 11. Właściwi ministrowie mogą wydać szczegółowe wytyczne w sprawie czasu trwania i programów przygotowania zawodowego pracowników objętych niniejszą uchwałą.

Egzamin z zakresu przygotowania zawodowego.

§ 12. 1. Po ukończeniu wstępnego stażu pracy pracownicy obowiązani są złożyć przed komisją kwalifikacyjną egzamin z zakresu programu przygotowania zawodowego.

2. Egzaminy pracowników zależnie od programu, według którego pracownik odbywa przygotowanie zawodowe, przeprowadzają komisje kwalifikacyjne, powołane i działające zgodnie z przepisami § 10 ust. 2 i 3 uchwały nr 196 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących.

3. Przepisy § 10 uchwały określonej w ust. 2, dotyczące zaświadczeń o odbyciu wstępnego stażu pracy oraz trybu postępowania w razie ujemnego wyniku egzaminu, mają odpowiednie zastosowanie do pracowników odbywających przygotowanie zawodowe na podstawie niniejszej uchwały.

Zasady wynagradzania w czasie przygotowania zawodowego.

§ 13. 1. Robotnikom zatrudnionym w zakładach pracy, w których obowiązują taryfikatory kwalifikacyjne, przysługują:

- 1) w okresie odbywania przygotowania zawodowego, poprzedzającego wstępny staż pracy — wynagrodzenie zasadnicze według I (najniższej) kategorii zaszeregowania robotników,
- 2) w okresie odbywania wstępnego stażu pracy — wynagrodzenie zasadnicze według II—III kategorii zaszeregowania zależnie od zawodu (rodzaju pracy), w którym robotnik odbywa wstępny staż pracy, i od stopnia posiadanego przygotowania zawodowego.

2. Robotnikom wymienionym w ust. 1 pkt 2, którzy po ukończeniu 18 roku życia byli zatrudnieni co najmniej przez okres 3 lat w innym zawodzie lub przy innym rodzaju pracy w Społecznym zakładzie pracy albo w zakładzie rzemieślniczym — może być przyznana, w uzasadnionych przypadkach, w okresie odbywania wstępnego stażu pracy — IV kategoria zaszeregowania robotników.

3. Zakład pracy, zatrudniając robotnika w celu odbycia

wstępnego stażu pracy, przyznaje mu II kategorię zaszerogowania osobistego, a następnie ustala, na podstawie opinii komisji kwalifikacyjnej wydanej w ciągu 2 tygodni od dnia zatrudnienia, kategorię zaszerogowania zgodnie z przepisami ust. 1 pkt 2 lub ust. 2.

4. Jeżeli czas trwania wstępnego stażu pracy przekracza 1 rok, w drugim roku stażu robotnikom, wymienionym w ust. 1 pkt 2 i ust. 2, może być przyznane zaszerogowanie według kategorii bezpośrednio wyższej.

5. Kategoria zaszerogowania osobistego, przyznana na podstawie ust. 1 pkt 2, ust. 2 i ust. 4, nie może być wyższa niż przysługująca na stanowisku, na które robotnik jest przewidziany po odbyciu wstępnego stażu pracy.

6. Właściwi ministrowie w porozumieniu z zarządami głównymi odpowiednich związków zawodowych na podstawie przepisów ust. 1—5 określą w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia uchwały wysokość wynagrodzenia zasadniczego robotników, w okresie odbywania przygotowania zawodowego, zatrudnionych w zakładach pracy, w których nie obowiązują taryfikatory kwalifikacyjne.

§ 14. W okresie odbywania wstępnego stażu pracy robotnikom wynagradzanym według systemu dniówkowo-premiowego może być przyznana premia za jakościowe osiągnięcia w pracy. Wysokość premii nie może przekraczać 25% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego robotnika.

§ 15. 1. Robotnicy w czasie przygotowania zawodowego poprzedzającego wstępny staż pracy nie mogą być zatrudniani w akordzie.

2. Robotnicy w czasie odbywania wstępnego stażu pracy mogą być zatrudniani w akordzie, pod warunkiem wykonywania programu wstępnego stażu pracy oraz niepogorszenia jakościowych osiągnięć w pracy. W razie nieosiągnięcia wymaganej jakości wykonywanej pracy robotnik traci prawo do wynagradzania dodatkowego (ust. 4) w całości lub w części.

3. Grupa zaszerogowania wykonywanych w akordzie robót w okresie wstępnego stażu pracy w zasadzie nie może być wyższa od kategorii zaszerogowania osobistego robotnika. W wyjątkowych przypadkach robotnikom pracującym w akordzie może być przydzielona praca zaszerogowana o 1 grupę wyżej niż kategoria jego osobistego zaszerogowania.

4. Wynagrodzenie dodatkowe z tytułu nadwyżki akordowej wypłacane robotnikowi za pracę w akordzie indywidualnym w okresie wstępnego stażu pracy nie może przekraczać 50% stawki, wynikającej z grupy zaszerogowania wykonywanej pracy.

§ 16. Przepisy §§ 13—15 stosuje się również do pracowników przewidzianych na stanowiska pracowników umysłowych odbywających przygotowanie zawodowe na stanowiskach robotniczych.

§ 17. 1. Pracownikom, o których mowa w § 10, przysługuje w okresie odbywania wstępnego stażu pracy najniższe wynagrodzenie przewidziane dla stanowiska, na którym pracownik odbywa wstępny staż pracy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do pracowników, o których mowa w § 3, odbywających wstępny staż pracy na stanowiskach pracowników umysłowych.

§ 18. Pracownikom odbywającym przygotowanie zawodowe przysługują wszystkie świadczenia, z których korzysta ogół pracowników zakładu pracy.

§ 19. 1. Zasady wynagradzania ustalone w niniejszej uchwale nie dotyczą odbywających przygotowanie zawodowe:

- 1) oficerów i podoficerów nadterminowych zwolnionych z czynnej służby wojskowej w związku z redukcją Sił Zbrojnych oraz oficerów i podoficerów zawodowych i nadterminowych zwalnianych na podstawie obowiązujących przepisów, z wyjątkiem przypadków zwolnienia oficera (podoficera) w trybie karnym lub dyscyplinarnym,
- 2) osób objętych uchwałą nr 707 Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1956 r. w sprawie zatrudnienia funkcyj-

riuszów zwolnionych ze służby w organach bezpieczeństwa publicznego i ich materialnego zaopatrzenia (Monitor Polski z 1956 r. Nr 96, poz. 1056 i z 1957 r. Nr 8, poz. 53),

3) pracowników, którzy podejmują zatrudnienie na stanowisku pracownika umysłowego, jeżeli po ukończeniu 18 roku życia byli zatrudnieni w uspołecznionym zakładzie pracy co najmniej przez okres 3 lat, z wyjątkiem przypadków zwolnienia pracownika z przyczyn przez niego zawinionych.

2. Pracownikom wymienionym w ust. 1 w czasie odbywania przygotowania zawodowego przysługuje wynagrodzenie na zasadach obowiązujących ogół pracowników zatrudnionych na stanowisku, na którym pracownik odbywa przygotowanie zawodowe. Wynagrodzenie to nie może być jednak wyższe od przysługującego na stanowisku, na które pracownik jest przewidziany po odbyciu przygotowania zawodowego.

Zwolnienia od obowiązku odbycia przygotowania zawodowego.

§ 20. Zakład pracy może zwolnić od obowiązku odbycia wstępnego stażu pracy robotników, którzy byli już zatrudnieni w danym zawodzie lub zawodzie pokrewnym co najmniej przez okres 1 roku, lecz nie posiadają zaświadczenia komisji kwalifikacyjnej z poprzedniego miejsca pracy stwierdzającego kategorię zaszerogowania — pod warunkiem zdania egzaminu przewidzianego w § 12.

§ 21. Minister Pracy i Opieki Społecznej może na wniosek właściwego ministra zgłoszony w porozumieniu z zarządem głównym odpowiedniego związku zawodowego zwolnić pracowników określonych w § 1 od obowiązku odbycia wstępnego stażu pracy lub innych form przygotowania zawodowego w niektórych dziedzinach zatrudnienia, zawodach lub zakładach pracy, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi względami. Uprawnienie to przysługuje również Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych w stosunku do określonych kategorii osób zatrudnianych w różnych gałęziach pracy.

Przepisy końcowe.

§ 22. 1. Absolwenci szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących, którzy rozpoczęli naukę w innej szkole, lecz jej nie ukończyli, odbywają wstępny staż pracy zgodnie z uchwałą nr 196 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących, przy zastosowaniu przepisów przewidzianych dla absolwentów szkoły, której świadectwo ukończenia pracownik przedstawi.

2. Pracownicy, którzy nie ukończyli szkoły wyższej lub średniej szkoły zawodowej, lecz mają za sobą znaczną część nauki — mogą odbywać wstępny staż pracy, zgodnie z uchwałą wymienioną w ust. 1, przy zastosowaniu przepisów przewidzianych dla absolwentów:

- 1) średnich szkół zawodowych, jeżeli pracownik odbywał naukę w szkole wyższej o takim samym lub pokrewnym kierunku nauczania, w jakim istnieją średnie szkoły zawodowe,
- 2) zasadniczych szkół zawodowych, jeżeli pracownik odbywał naukę w średniej szkole zawodowej o takim samym lub pokrewnym kierunku nauczania, w jakim istnieją zasadnicze szkoły zawodowe.

§ 23. Przepisów niniejszej uchwały nie stosuje się do:

- 1) tych działów i stanowisk pracy, dla których obowiązek odbycia praktyki zawodowej lub wstępnego stażu pracy przewidziany jest w innych przepisach,
- 2) osób podejmujących pracę zawodową w rzemieślniczych zakładach pracy,
- 3) osób, które podczas odbywania zasadniczej służby wojskowej nabyły kwalifikacje zawodowe stwierdzone za-

świadczeniem właściwego dowódcy jednostki wojskowej i po zwolnieniu z tej służby podejmą zatrudnienie odpowiadające nabytym kwalifikacjom zawodowym.

§ 24. 1. Przepisów uchwały nie stosuje się do zakładów górniczych, przedsiębiorstw budowlanych i budowlano-montażowych, przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”, przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” oraz przedsiębiorstw gospodarki rolnej i leśnej, a także robotników sezonowych w przemysłach kampanijnych.

2. Właściwi ministrowie określą w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej oraz z zarządami głównymi odpowiednich związków zawodowych w terminie 45 dni

od dnia ogłoszenia uchwały zasady odbywania przygotowania zawodowego w podległych im zakładach pracy, wymienionych w ust. 1, na podstawie przepisów niniejszej uchwały z uwzględnieniem różnic wynikających ze szczególnych zadań i warunków pracy w tych zakładach.

§ 25. Przepisy uchwały nie naruszają przepisów ustalających kwalifikacje i inne warunki wymagane od pracowników na określonych stanowiskach pracy.

§ 26. Uchwała wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia jej ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*